

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : חורף תשע"ט, 2019
היקף הבחינה : יחידה אחת
מספר השאלון : 993121

הבנה, לשון ומשמעות המילים
הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שעתיים וחצי
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה :
פרק ראשון : הבנה והבעה - 24 נקודות
פרק שני : אוצר מילים ומשמעים ושם המספר - 52 נקודות
פרק שלישי : תחביר ומערכת הפועל - 24 נקודות
סה"כ = 100 נקודות

- ג. כתבו את התשובות בגוף הבחינה במקומות המיועדים לכך.
ד. כתבו בכתב ברור, ציינו סימני פיסוק. קראו את התשובות ותקנו את הדרוש תיקון.

ה. מלאו את הפרטים הבאים :	פרטי מרכז ההשכלה :
מספר נבחן/ת :	שם המוסד :
שם נבחן/ת :	שם היישוב :
שם משפחה פרטי	שם מרכז הבחינה :
מס.ת.ז. :	

בהצלחה !

שם המעריך :
ציון הבחינה :

מחקר: מהם הגורמים שעושים אותנו מאושרים?

ואילו פעולות יעלו את רמת האושר שלנו לאורך זמן?

מאת יהודית כץ

1. אנחנו עובדים קשה בשביל מה שאנחנו מאמינים שיגרום לנו להיות מאושרים, אך האם אנחנו משקיעים את האנרגיה במקומות הנכונים? מה יהפוך אתכם למאושרים יותר? האם יש "דבר" שאתם מחכים שיקרה? למשל, "אם רק אקנה את האוטו הזה, אהיה מאושר יותר", או "אם רק אעבור דירה, אהיה מאושר יותר". אולי כבר קרה לכם פעם, שהשגתם את ה-"דבר" הזה, ולכאורה, הפכתם להיות הרבה יותר מאושרים. אבל זה לא כל כך פשוט. מסקנות ממחקרים מצביעות על כך שבוע, שבועיים, לכל היותר חודש, אחרי שהשגנו את מה שכל כך רצינו, אנחנו חוזרים לאותו המצב בדיוק. כלומר, אין שינוי ברמת האושר לאורך זמן. לבני האדם בכל העולם יש דבר אחד במשותף: כולנו רוצים להיות מאושרים יותר. אבל כשאנחנו מחכים לאושר שלנו, אנחנו מתרחקים ממנו.

2. קחו לדוגמה את שחקן הקולנוע הית' לדג'ר, היה לו הכול: קריירה הוליוודית מפוארת, הון שהוערך ב-20 מיליון דולר והוא שיחק בתפקיד "הג'וקר" בסרט המפורסם "באטמן" - האביר האפל". לכאורה, החיים שלו היו מושלמים. אבל ב-2008 הוא נמצא מת בדירה שלו, אחרי שהרעיל את עצמו. הוא כנראה לא היה כל כך מאושר. הוא לא היחיד. לפעמים האנשים הכי מצליחים, יפים ועשירים, הם בעצם עצובים ומדוכאים. חלק מהם איבדו כל תקווה ובחרו להתאבד. אם כל זה לא גורם לנו לאושר, אז מה כן?

3. פרופסור סוניה ליובימירסקי היא סופרת ופסיכולוגית אמריקאית. המחקרים שלה בתחום הפסיכולוגיה של האושר הראו, שקיימים שלושה גורמים בהם תלוי האושר שלנו: גנים, נסיבות חיים והפעולות המכוונות שלנו. עד כאן, די ברור. השאלה היא איזה גורם משפיע יותר?

4. **50% גנים** - לחלק מאיתנו יש גנים "שמחים יותר". לפני שאנחנו רצים להאשים את ההורים, בואו נבין. הגנים לא קובעים את נקודת האושר שלנו, אבל הם קובעים את הטווח שאנחנו נעים בתוכו. למשל, יכול להיות שהפוטנציאל של משה להיות מאושר נע בין 5 ל-8 (בסקאלה עם דירוג מ-1 עד 10), והפוטנציאל של סיגלית להיות מאושרת נע בין 6 ל-10 באותה הסקאלה. גם הגנטיקה "הכי טובה" שיש, היא חסרת תועלת אם לא נעבוד ונטפח את מה שיש לנו כדי להיות בקצה העליון של הסקאלה שלנו.

5. **10% נסיבות חיים** - נסיבות החיים שלנו משפיעות רק על עשרה אחוזים מההבדלים באושר בינינו. מדובר בתנאי החיים ובמסלול החיים שלנו. חשבו כמה אנחנו משקיעים בהחלטות כמו איפה נגור, מה נלמד, איזו עבודה אנחנו רוצים, עם מי נתחתן... רוב הזמן והאנרגיה בחיינו מנותבים לשם. כל הדברים האלה משפיעים על רמות האושר שלנו, זה נכון - אבל ב-10% בלבד. לדברים שאנו קונים יש את אותה השפעה. אנחנו נמצאים באשליה שהם יסבו לנו אושר לאורך זמן, אבל גם כאן, הסיפוק הוא קצר מאוד. עד כמה אתם מאמינים שנסיבות החיים מנתיבות את האושר שלכם?

6. **40% פעולות מכוונות** - אז בואו נתעודד, כי יש עוד 40% של שליטה מלאה באושר שלנו. זה חלק שתלוי אך ורק בפעולות המכוונות שלנו, כלומר, תלוי באופן שבו אנחנו חושבים, ובצורה שבה אנחנו מגיבים ומרגישים. על ה-40% האלה יש לנו 100% שליטה. כאן נמצא מרחב השינוי שלנו. כאן נמצא המקום שבו אנחנו לוקחים את האושר שלנו לידיים. זה דורש עבודה עצמית קשה מאוד, אך היופי הוא שהיא בידיים שלנו.

7. במקום לחכות לאירוע הבא, להעלאה בשכר או למזל שיאיר לנו פנים, כדאי שנתחיל לעבוד. מחקרים מראים, שתרגול יום יומי של הכרת תודה והערכת הקיים בחיים שלנו, יכול להעלות את רמת האושר שלנו לאורך זמן. כמו כן, מחקרים ממליצים לעבוד על יכולת הסליחה שלנו, להתאמן בסגנון חשיבה אופטימית ולתרגל נתינה ועזרה לאחר באמצעות התנדבות, למשל. אושר, לדעתי, הוא אחד הדברים החשובים בחיינו. אני חושבת שכל אחד יכול להפוך להיות יותר מאושר בזכות המסקנות מהמחקרים ובזכות מה שנמצא בידיים שלו, ממש "מתחת לאף". אם כך, קחו אחריות על ה-40% שלכם, זה המפתח האמיתי לאושר. כשאנחנו מחכים לאושר, אנחנו מתרחקים ממנו. הפסיקו לחכות לו, צרו אותו.

על-פי "הארץ", מהדורה מקוונת

21 ביולי 2016

פרק ראשון: הבנה (24 נקודות – לכל שאלה 6 נקודות)

בחרו בשתי שאלות מתוך השאלות 1-3:

1. בפסקה 2 כתוב: "לכאורה, החיים שלו היו מושלמים". הסבירו למה הכוונה במשפט זה?

(6 נק')

2. א. בפסקה 2 כתוב: "קחו לדוגמה את השחקן הית' לדג'ר..."

(3 נק')

לשם מה מביאה הכותבת דוגמה זו?

ב. ציינו מהם שלושת הגורמים בהם תלוי האושר, ומהם אחוזי ההשפעה של כל אחד

מהם על רמת האושר שלנו?

(3 נק')

גורם ראשון: _____

גורם שני: _____

גורם שלישי: _____

3. לפי פסקה 7, יש דברים רבים שאנחנו יכולים לעשות על מנת להעלות את רמת האושר שלנו

(6 נק')

לאורך זמן. ציינו שתי המלצות והביאו דוגמה משלכם לכל המלצה.

ענו על שתי השאלות הבאות:

4. תחום החיים בו עוסק הטקסט הוא : (הקיפו את התשובה הנכונה) (6 נק')

טכנולוגיה, פוליטיקה, פסיכולוגיה, ביולוגיה

5. מהי עמדת הכותבת בטקסט? (6 נק')

פרק שני : אוצר מילים ומשמעים ושם המספר (52 נק')

ענו על השאלות 6 - 15

6. משמעות הצירוף "נסיבות חיים" בפסקה 3 היא : (סמנו את הנכון) (3 נק')

א. ארץ הלידה

ב. ההורים

ג. תנאי החיים

7. משמעות המילה "סקאלה" בפסקה 4 היא : (סמנו את הנכון) (3 נק')

א. טבלה

ב. סולם

ג. משוואה

8. משמעות המילה "מנותבים" בפסקה 7 היא: (סמנו את הנכון) (3 נק')

א. משופרים

ב. מחוזקים

ג. מופנים

9. בפסקה 5 כתובה המילה "מכתיבות". במילון מוסברת המילה "מכתיב" כך:
(לפי מילון "רב מילים" /יעקב שוויקה)

א. מקריא בקול טקסט מסוים כדי שאדם אחר יכתוב אותו.

ב. כופה משהו על מישהו, קובע בשבילו דרך פעולה מעמדת כוח או מתוקף סמכות.

ג. (כשנאמר על דבר) – קובע מסגרת המחייבת ציות לכללים מסוימים; משפיע באופן המחייב התנהגות מסוימת.

א. איזו מן ההגדרות של המלה "מכתיב" במילון מתאימה למשמעות המילה
בטקסט? (העתיקו את ההגדרה המתאימה) (3 נק')

ב. כתבו שני משפטים שלכם, ולא מתוך הטקסט, וכתבו בהם את המילה
"מכתיב" / מכתיבה/מכתיבים/מכתיבות". ציינו ליד כל משפט את מספר הפירוש במילון.
(6 נק')

1. _____

2. _____

10. לפניכם צירופי מילים מהטקסט : (3 נק')

א. השפעה (פסקה 3) ב. בידיים שלנו (פסקה 7) ג. איבדו כל תקווה (פסקה 2)

השלימו את המילים במשפטים הבאים :

1. אחרי שהניתוח לא הצליח, ההורים של הילד הפצוע _____.

2. המאמן אמר לקבוצה : "הניצחון _____".

3. מחקרים מראים שיש לנו _____ על רמת האושר שלנו.

11. לשון ציורית – מטאפורה

בפסקה 7 כתוב : "אני חושבת שכל אחד יכול להפוך להיות יותר מאושר בזכות המחקרים ובזכות מה שנמצא בידיים שלו, ממש "מתחת לאף".

הסבירו מדוע הצירוף "מתחת לאף" הוא מטאפורה. (4 נק')

12. נרדפות וניגודי משמעות (4 נק')

א. החליפו את המילה המודגשת במילה שמשמעותה **דומה** :

"... שהם **יסבו** לנו אושר לאורך זמן..." (פסקה 6)

סמנו את התשובה הנכונה :

1. ימנעו

2. יגרמו

3. יטפלו

ב. החליפו את המילה המודגשת במילה שמשמעותה **מנוגדת** :

"...ונטפח את מה שיש לנו..." (פסקה 3)

סמנו את התשובה הנכונה :

1. נטפל

2. נזניח

3. נגדל

13. **שדה סמנטי** (3 נק')

במאמר מופיעות המילים הבאות: **מסקנות, אחוזים, תוצאות, גורמים**
מילים אלה שייכות לשדה הסמנטי הבא: (סמנו)

חינוך פוליטיקה מחקר

14. א. **סמנו את המילים שדרך התצורה שלהם היא "הלחם בסיסים"**:

(4 נק')

דשא, מגדלור, חלום, כדורגל, פלדלת, מסגרת, אופנוע

ב. מיינו את השמות הבאים לפי דרכי התצורה בטבלה: (8 נק')

נוט, עיתונאי, שעלת, מברג, בנקאי, זמר, אדמת, מצבר

קטל מקצועות	קטלת מחלות	מקטל מכשירים	סיומת אי / בעלי מקצוע

15. **שם המספר**

(8 נק') **כתבו את הספרות במשפטים הבאים במילים:**

1. לנסיבות החיים יש השפעה של 10% על רמת האושר. _____

2. תאריך החתונה שלי הוא 9 בספטמבר. _____

3. הוא זכה ב-6,526 ₪ בלוטו. _____

4. אתמול נסעתי באוטובוס בקו 39. _____

פרק שלישי: תחביר ומערכת הפועל (24 נק', לכל שאלה 6 נק')

בפרק זה שמונה שאלות. **ארבע** שאלות (16 – 19) מתחום התחביר ו**ארבע** שאלות (20 – 23) מתחום הפועל.

ענו על **ארבע** שאלות. תוכלו לבחור מתחום התחביר, או מתחום הפועל, או משניהם, כרצונכם.

תחביר

16. כשאנחנו מחכים לאושר שלנו, אנחנו מתרחקים ממנו.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. אם המשפט מחובר, תחמו את האיברים. אם הוא מורכב, תחמו את הפסוקית.

(3 נק')

17. אם רק אקנה את האוטו הזה, אהיה מאושר יותר.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. אם המשפט מורכב, תחמו את הפסוקית. אם הוא מחובר תחמו את איבריו. (3 נק')

18. זה דורש עבודה עצמית קשה מאוד, אך זה בידיים שלנו.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. סמנו במשפט שני משלימי שם. (3 נק')

19. אנחנו חוזרים לאותו המצב בדיוק.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. ציינו את הנושא ואת הנשוא _____ (3 נק')

מערכת הפועל

20. א. כתבו את השורש של כל שם פעולה. (3 נק')
(3 נק')

ב. כתבו פועל בנטייה מאותו השורש (לפי בחירתכם) (3 נק')

שם הפעולה	השורש	פועל בנטייה
דוגמה: דְּרִיכוּת	ד.ר.כ	דרכנו
חֲשִׁיבָה	_____	_____
הִתְרַחֵקוּ	_____	_____
הִסְבְּרָה	_____	_____

21. כתבו בטבלה את הבניין ואת הגוף של הפעלים הבאים: (6 נק')

הפועל	הבניין	הגוף
יְגַרְמוּ	_____	_____
נִטְפַח	_____	_____
מְשַׁקֵּיעִים	_____	_____

22. השלימו את החסר, הקפידו על צורת הגוף הנכונה: (6 נק')

הִרְעִיל	צורת העתיד היא	_____
מְשַׁפֵּיעָה	צורת העבר:	_____
נָבִין	צורת ההווה:	_____
אֵיבְדוּ	צורת ההווה:	_____
מְצַבֵּיעוֹת	צורת העתיד:	_____
יִהְיוּ	צורת שם הפועל:	_____

23 . " ... הוא נמצא מת בדירה שלו" (פסקה 1)
בפועל "נמצא" ציינו-
(6 נק')

הבניין _____
(2 נק')

השורש _____
(2 נק')

משמעות הבניין היא (הקיפו במעגל את התשובה הנכונה)
(2 נק')

גרימת פעולה ; פעולה רגילה ; פעולה סבילה

בהצלחה!

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for writing. There are no margins, text, or other markings on the paper.

הבנה, הבעה ומשמעות המילים, יחידה לימוד אחת
993121, חורף תשע"ט, 2019